

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG**

D O M

Afsagt den 11. oktober 2016 af Østre Landsrets 8. afdeling
(landsdommerne Henrik Bitsch, Louise Saul og Kim Lundgaard Hansen (kst.)).

8. afd. nr. B-1739-15:
Christen Vagn Jensen
(advokat Steffen Christian Nielsen)
mod
Guldborgsund Spildevand A/S
(advokat Marie Bockhahn)

Nykøbing Falster Rets dom af 18. juni 2015 (BS 1-390/2014) er anket af Christen Vagn Jensen med endelig påstand om, at indstævnte tilpligtes at anerkende, at appellantens ikke skal betale tilslutningsbidrag ved tilslutning til indstævnets spildevandsanlæg.

Indstævnte, Guldborgsund Spildevand A/S, har påstået frifindelse.

Supplerende sagsfremstilling

Af en udskrift af Ønslev-Eskilstrup sogneråds protokol fra et møde afholdt den 15. oktober 1910 fremgår som punkt 10:

”Andragende fra en Del Beboere i Klodskov om en Fordybelse af Gadegrøften
m.m.
Overlades N.P. Rasmussen og L. Pedersen at ordne Sagen.”

Det er ubestridt, at der herefter foretoges en uddybning af den østlige grøft langs Klodskovvej fra ca. 0,7 til ca. 1,7 meters dybde.

Den i byrettens dom omtalte udskrift af sognerådsprotokollen fra Ønslev-Eskilstrup sogneråd af 7. juni 1951 lyder i sin helhed således:

”Erik Nielsen Klodskov søger om at få rørlagt en 140 meter Grøft for at få bedre afløb for sin Kloak.
Det vedtoges, at Kommunen bekoster Rørene imod, at han selv udfører Arbejdet under Vejmandens medvirken”

Endvidere fremgår af det følgende punkt i protokollen:

”Rørledning der fører Kloak fra Klodskov.
Det vedtoges at rørlægge Grøften.”

På en oversigtsplan udarbejdet af Cowi Consult i forbindelse med Nørre Alslev Kommunes spildevandsplan for 1986 – 1990, er Klodskov angivet som et område ”uden egentligt afløbssystem”. Dette er ligeledes tilfældet for en række andre områder, herunder Vålse og Gåbense.

Det fremgår af regnskabsoversigt for kloakforsyningen (spildevandskontoen) for Nørre Alslev kommune for 1989, at der er afholdt omkostninger til ”... vedligeholdelse af ledninger og brønde udenfor betalingsvedtægtens område.”

I et notat til et dagsordenspunkt til møde i Nørre Alslev Kommunes tekniske udvalg den 20. november 1989 vedrørende samarbejde og udgiftsdeling mellem vejvæsen og kloakvæsen omtales vejvæsenet som skattefinansieret og kloakvæsenet som brugerfinansieret.

Af Nørre Alslev Kommunes spildevandsplan for 1993 – 2003 fremgår blandt andet, at Klodskov er anført som ”Udenfor Betalingsvedtægt”, hvilket også er tilfældet for en række andre områder, herunder Vålse og Gåbense.

Det anføres endvidere under ”Områdeinddeling, nummerering” blandt andet:

”Kloakområder og afløbssystemer i kommunen er på samme måde som i foregående spildevandsplaner inddelt i 14 hovedoplande, nummereret med romertal I-XIV..

Hvor der findes registrerede kloaksystemer, er oplandene underinddelt med arabiske tal, og deloplande herudover med et bogstav.”

På et kort udarbejdet i forbindelse med Guldborgssund kommunes spildevandsplan for 2010 – 2014 er Klodskov markeret som et område med ”offentlig kloak”.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaringer af Christen Vagn Jensen, Flemming Bach og Nikolaj F. Rasmussen. Endvidere har vidnerne Jan Jensen, Benny Christoffersen og Kaj Rasmussen afgivet forklaring.

Christen Vagn Jensen har supplerende forklaret blandt andet, at ansøgningen fra 1977 blev skrevet, før han vidste, at der var tale om en uddybet grøft. Det fandt han først ud af under sine søgninger i Rigsarkivet. Han kom til Cowi i 1986 og har arbejdet med kloakforhold siden.

Han har lavet en tegning, der beskriver den uddybning af grøfterne langs vejen, der fandt sted i 1910-11. Den vestlige grøft har nedgravede drænrør i ca. 80 cm. dybde. De leder over til den østlige side, hvor rørføringen ligger ca. 1,7 meter under jorden. Røret ligger i bunden af den uddybning, der blev foretaget i 1910-11. Dengang uddybede man grøften langt mere, end der er brug for med henblik på at afvande vejen. Nu bruger man afvandingsgrøfter med en dybde på ca. 50 cm. Derfor er det åbenbart, at det er et spildevandsanlæg, der blev etableret allerede dengang.

Flemming Bach har supplerende forklaret blandt andet, at der er blevet kloakeret omkring 5.500 ejendomme. Man tog udgangspunkt i oplysningerne i spildevandsplanen uden at sætte spørgsmål ved det, der fremgik af den. Det så man først på, når der blev gjort indsigelser. Den første indsigelse var vedrørende Vålse, og der revurderede man og anerkendte, at beboerne var tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg. Det var man ikke i tvivl om, da dokumenterne kom frem. Det var kommunen, der traf beslutning vedrørende Klodskov.

Nikolaj F. Rasmussen har supplerende forklaret blandt andet, at det er almindeligt i mindre landsbyer, at man afleder via septiktank til vejafledning. Det kort, der fremgår af spildevandsplanen 1993 – 2003, viser bebyggelser og oplande med angivelse af, hvordan spildevand afledes. Man kan ikke se, om der er tale om et offentligt eller et privat anlæg. Det er bare en angivelse af, hvordan der afledes. Der har været områder, hvor det konkret er blevet vurderet – efter indsigelse – at der var et offentligt spildevandsanlæg, selv om det ikke oprindeligt var registreret som sådan. Spildevandsplanen for 2010 – 14 har han været med til at lave. Der er en tegning i planen side 32, hvor Klodskov ikke er markeret. Det er, fordi det ikke var registreret som kloakområde. Kortet side 34 skal vise, hvor der er private spildevandsanlæg, som er markeret med rødt. Man brugte et baggrundskort med fejl, men det var kun hensigten at illustrere de private fællesanlæg. På baggrundskortet var Klodskov registreret som opland til et kloakanlæg, men det er forkert. Det er, som også angivet i spildevandsplanen for 1986 – 1990, et område uden egentligt afløbssystem.

Hvis anlægget skulle anses for et offentligt spildevandsanlæg, skulle der have været en kendelse om det. Man har ikke fundet nogen kendelse og heller ikke information om, hvordan anlægget er blevet finansieret, og hvordan arbejder på anlægget er udført. Alle ledninger bliver vedligeholdt af vejvæsenet i kommunen. Han har ikke noget skriftligt om det. Det er rigtigt, at der er udstedt en del byggetilladelser i området, hvor det er anført, at der er en eksisterende kloak. Sådan beskrives anlægget også i kendelsen fra 1950'erne. Man bruger udtrykket kloak lidt tilfældigt, og ofte omtales alle systemer, der afleder spildevand, som kloaker, selv om de teknisk set ikke er det. Kloaksystemerne i Vålse og Gåbenne er efterfølgende blevet omregistreret til offentlige kloakanlæg. Sådan havde Vålse også tidligere været registreret, men det var røget ud af planerne på et senere tidspunkt.

Jan Jensen har forklaret blandt andet, at han har været ansat i kloakforsyningen i Nørre Alslev Kommune fra 1982, fra 1990 som driftsleder. Han overtog stillingen fra sin far. Han gik på efterløn for 2 år siden, men arbejder nu 2 dage om ugen for kommunen som rådgiver. Han skulle passe kloakforsyningen og sikre, at den fungerede. Når der var problemer med et rørsystem, og det var et vandaflødningsystem, så gik man til vejafdelingen med det. Så lå det under det skattefinansierede område. Kloakforsyningen blev nogle gange kaldt ud, selv om det ikke var et offentligt kloakanlæg, men arbejdet blev så henvist til vejafdelingen. Det skete blandt andet med hensyn til Klodskov, hvor Edmund Reitz fra vejafdelingen stod for det. Ud for Klodskovvej 38 var der engang i slutningen af 1990'erne nogle nedvoksede træerødder, der gav problemer. Benny Christoffersen

udskiftede den ene ende af rørledningen forbi huset. Vidnet sendte en slamsuger ud, da der var problemer på ny, hvorefter Benny Christoffersen udskiftede den sidste del af rørledningen også. Der var også et eksempel med en ældre dame i Klodskov, der skulle have lagt rør ind til sin ejendom. Det var også Edmund Reitz, der stod for den opgave.

Benny Christoffersen har supplerende forklaret blandt andet, at han er uddannet kloakmester og elektriker. Han var ansat i Nørre Alslev Kommune fra 1983 – 2007 og var vejformand fra 1985 og frem. Han passede veje, kloaker mv. Han har arbejdet sammen med Edmund Reitz. Han rensede blandt andet kloakerne i Klodskov. De blev i slutningen af 1990'erne lagt ind under spildevandsforsyningen, hvor de arbejdede sammen med Jan Jensen og hans far, Knud Jensen. I Klodskov lagde de blandt andet nye ledninger. Det var Jan og Knud Jensen, der var tilsynsførende. Det var vejvæsenet, der udførte arbejdet, men det var dem fra spildevandsforsyningen, der besigtigede arbejdet. Han snakkede med dem om opgaveløsningen. Det var fra dem, ordrene i sidste end kom. Det var også forud herfor Jan og Knud Jensen, der stod for kloakanlægget i Klodskov. Det var det samme der, som i alle andre byer. Han følte, de var entreprenører for kloakforsyningen. Det var vejvæsenet, der udførte opgaverne, når der var problemer i tilknytning til vejanlæg, men når det var noget med kloakanlæg, skulle de henvende sig til kloakvæsenet. De tog sig af reparationer af kloakanlæg i områder både med og uden betalingsvedtægt. Han kan huske arbejder i Klodskov, men kan ikke sætte årstal på. Kloakvæsenets folk hørte til ved et rensningsanlæg, mens vejvæsenet havde særskilte lokaliteter. Begge dele hørte under en fælles teknisk forvaltning.

Kaj Rasmussen har forklaret blandt andet, at han bor på Klodskovvej, og at han har boet der hele sit liv. Det er kommunens folk, der har stået for vedligeholdelsen af kloakanlægget. Jan Jensen var den, der fra kommunen kom ud og satte arbejder i gang. Det skete blandt i forbindelse med, at kommunens kloak faldt sammen ca. 50 meter fra, hvor deres eget dræn befandt sig. På det tidspunkt var det hans far, der ejede ejendommen. Jan Jensen kom til stede. En person, der hed Frank, kom fra kommunen med en slamsuger og udførte arbejdet, men det var Jan Jensen, der styrede det. Vidnet gravede selv drænet fri, og så lavede kommunen slamsugning. Det var kommunen, der afholdt alle udgifter. Det var også kommunens folk, der stod for det med selve kloaken. Jan Jensen var inde over det hele. Han ved ikke, hvem der førte rendegraveren.

Procedure

Christen Vagn Jensen har for landsretten gentaget sine anbringender for byretten til støtte for, at han har været tilsluttet et offentligt spildevandsanlæg, og har procederet i overensstemmelse hermed.

Han har desuden anført blandt andet, at Ønslev-Eskilstrup Sogneråd i 1910 vedtog at uddybe grøften i Klodskov, og at dette må være sket for at gøre det muligt at aflede spildevand fra ejendommene i Klodskov. Anlægget blev rørlagt før 1950'erne, men rørlægningen er først afsluttet i 1950'erne.

Nørre Alslev Kommune har i sin spildevandsplan 1993 – 2003 beskrevet Klodskov som et område med et registreret kloaksystem, hvilket også støttes af de kommunale driftsregnskaber, da ledningerne ikke er vedligeholdet over en konto tilhørende vejvæsenet. Kommunens sprogbrug i byggetilladelser mv., hvor der henvises til eksisterende kloak, og kommunens accept af, at der i anmeldelsesskemaer er sat kryds i rubrikken for udledning af spildevand til offentligt kloaksystem, viser, at kommunen de facto også har anset systemet i Klodskov for et spildevandsanlæg og ikke et vejafvandingsanlæg. Endelig viser også spildevandsplanen fra Guldborgsund Kommune, at kommunen har betragtet Klodskov som et område med offentlig kloak.

Guldborgsund Spildevand A/S har for landsretten gentaget sine anbringender for byretten til støtte for, at anlægget ikke har karakter af et offentligt spildevandsanlæg, og har procederet i overensstemmelse hermed.

Guldborgsund Spildevand A/S har bestridt, at de yderligere argumenter, som Christen Vagn Jensen har fremført for landsretten, kan ændre på, at der er tale om et vejafvandingsanlæg, der ikke kan anses for et "offentligt spildevandsanlæg".

Landsrettens begrundelse og resultat

Christen Vagn Jensen og 40 andre lodsejere langs Klodskovvej har gennem en årrække udledt spildevand til et anlæg, der løber i grøften langs vejen. Anlægget er rørlagt, og det er ubestridt, at det har været drevet og vedligeholdet af det offentlige. Spørgsmålet i sagen er, om anlægget er et "offentligt spildevandsanlæg" omfattet af lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. § 2, stk. 1, eller om det, som hævdet af Guldborgsund Spildevand

A/S, er etableret som et vandafledningsanlæg, der efterfølgende er blevet rørført, og som lodsejerne langs vejen blot har udledt spildevand til med accept fra de skiftende kommuner, der har forestået driften og vedligeholdelsen af anlægget.

Ønslev-Eskilstrup sogneråd tiltrådte den 15. oktober 1910 et andragende "fra en Del Beboere i Klodskov om en Fordybelse af Gadegrøften m.m." Det er ubestridt, at det arbejde, der herefter gennemførtes, indebar, at grøften langs den østlige del af vejen blev udgravet til en dybde på 1,7 meter mod hidtil 0,7 meter.

Det er ikke under sagen oplyst, om der på daværende tidspunkt blev tilført spildevand til vejgrøften, og det er heller ikke oplyst, om det andragende om uddybning af vejgrøften, som beboerne havde indgivet til sognerådet, skyldtes, at de allerede dengang benyttede eller ønskede at benytte grøftanlægget til afledning af spildevand.

Landsretten finder imidlertid, at den omstændighed, at uddybningen af vejgrøften skete efter ønske fra beboerne, peger i retning af, at det grøftanlæg, der herved blev etableret, skulle anvendes til afledning af spildevand fra nærliggende ejendomme. Landsretten lægger herved også til grund, at den meget væsentlige uddybning af grøften langs Klodskovvej, der blev gennemført i forlængelse af sognerådsbeslutningen fra 1910, indebar, at grøften fik en dybde, der langt oversteg, hvad der var nødvendigt, hvis anlægget kun skulle anvendes som vandafledningsanlæg.

Det foreligger ikke oplysninger om, hvornår den efterfølgende rørlægning af grøftanlægget blev gennemført, og hvad der var årsagen hertil.

Det fremgår dog af sognerådsprotokollen for Ønslev-Eskilstrup sogneråd, at der den 22. januar 1936 blev meddelt tilladelse til, at en gartner lagde en rørledning under Klodskovvej og tilsluttede den til kommunens rørledning, hvis han anbragte en septiktank ved kloakledningens begyndelse. Dette tyder på, at grøftanlægget på dette tidspunkt i hvert fald i et vist omfang var blevet rørlagt, og at det blev anvendt til både vand- og spildevandsafledning.

Det fremgår endvidere af sognerådsprotokollen, at der den 7. juni 1951 blev truffet beslutning vedrørende rørlægning af en 140 meter grøft med henblik på at sikre, at en beboer kunne få "bedre afløb for sin kloak". Sognerådet vedtog at bekoste rørene, idet det

var en betingelse, at beboeren selv skulle udføre arbejdet "under vejmandens medvirken". Af sognerådsprotokollen fra mødet fremgår det yderligere, at der også skulle tages stilling til et punkt benævnt "[r]ørledning, der fører kloak fra Klodskov", og at "[d]et vedtoges at rørlægge grøften."

Landsretten finder, at disse oplysninger om den efterfølgende rørlægning underbygger, at grøftanlægget blev etableret og efterfølgende udbygget og drevet med henblik på, at det skulle sikre både vandafledning fra Klodskovvej og afledning af spildevand fra de nærliggende ejendomme.

Det kan på den baggrund ikke tillægges afgørende betydning, at Klodskov i Nørre Alslev Kommunes spildevandsplan for 1986 – 1990 er opført som et område "uden egentligt afløbssystem". Landsretten lægger herved også vægt på, at det efterfølgende er blevet anerkendt, at to andre områder, Vålse og Gåbense, der var betegnet på samme måde i spildevandsplanen, faktisk var tilsluttet af et offentligt spildevandsanlæg. Det kan under disse omstændigheder heller ikke tillægges betydning, om udgifterne til drift og vedligeholdelse af anlægget af kommunen er blevet anset for henhørende under vejmyndighedens eller kloakforsyningen.

Som sagen er oplyst, finder landsretten herefter efter en samlet vurdering, at anlægget må betragtes som et offentligt spildevandsanlæg, jf. lov om betalingsregler for spildevandsanlæg m.v. § 2, stk. 1, jf. § 70, stk. 3, i vandløbsloven af 1949.

Landsretten giver på den baggrund Christen Vagn Jensen medhold i, at Guldborgsund Spildevand A/S ikke er berettiget til at opkræve tilslutningsbidrag fra ham.

Efter sagens udfald skal Guldborgsund Spildevand A/S betale sagsomkostninger for begge retter til Christen Vagn Jensen med i alt 232.476,25 kr. Beløbet omfatter 750 kr. til retsafgift, 31.726,25 kr. til dækning af udgiften til syn og skøn for byretten, samt 200.000 kr. til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ved fastsættelsen af beløbet til dækning af udgifterne til advokatbistand er der ud over sagens værdi og omfang taget hensyn til dens betydning, idet parterne er enige om, at sagens udfald har betydning for samtlige lodsejere langs Klodskovvej, der har benyttet grøftanlægget til udledning af spildevand.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Indstævnte, Guldborgsund Spildevand A/S, skal anerkende, at Christen Vagn Jensen ikke skal betale tilslutningsbidrag ved tilslutning til indstævntes spildevandsanlæg.

I sagsomkostninger for begge retter skal Guldborgsund Spildevand A/S inden 14 dage betale 232.476,25 kr. til Christen Vagn Jensen.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 11-10-2016

Karina Storm Jensen

Specialist